

45. þing BSRB
Kynning fyrir starfskjaranefnd

Kristinn Bjarnason, hagfræðingur BSRB

Aðdragandi skýrslunnar

- Ný ríkisstjórn vildi auka samstarf við aðila vinnumarkaðarins.
- Fjöldi funda stjórnvalda og aðila vinnumarkaðarins.
- “Þessi ritgerð var skrifuð að beiðni forsætisráðuneytisins í aðdraganda kjarasamninga haustið 2018. Skýrslunni er ætlað að lýsa þjóðhagslegu umhverfi samninganna og fjalla um svigrúm til launahækkana á haustmánuðum. „

Tilgangur kjarasamninga?

- Bæta lífskjör.
- Svigrúm launahækkana í kjarasamningum:
 - Verðbólguþétt Seðlabankans er 2,5%
 - Áætluð framleiðniaukning er 1,5%
 - Samtals svigrúm því 4%
 - Ef á að viðhalda stöðugleika
- Hvað annað gæti komið í staðin?

1. Lækkun kostnaðar í bankakerfinu

- Mögulegt að lækka kostnað í bankakerfinu.
- Íslenskir bankar eru dýrir.
- Mikill vaxtamunur á innlánnum og útlánnum.
- Lítil samkeppni.

- Lausnir:
 - Sameiningar banka
 - Aukin samkeppni

2. Útreikningur húsnæðisliðar í vísitölu neysluverðs

- Mikilvægt að sátt sé um útreikning á húsnæðisliðnum og að hann sé skiljanlegur.
- Endurskoðun gæti aukið traust fólks á fjármálakerfinu og gefið sanngjarnari lánakjör.

3. Aukning á ódýru húsnæði

- Í samráði við sveitarfélög væri unt að gera áætlun um að koma upp ódýru húsnæði fyrir yngri kynslóðirnar.
- Bætt lífskjör.
- Lægra fasteignaverð.

4. Skattkerfið

- Mörk á milli skattþrepa eru tengd launavísitölunni.
- Persónuafslátturinn er tengdur vísitölu neysluverðs.
 - Laun hækka yfirleitt aðeins meira en verðbólga.
 - Upp á síðkastið hefur munurinn verið mjög mikill.
- Þetta gerir það að verkum að tekjuskattur hækkar.
 - Hlutfallslega mest á tekjulægri.
 - Meðalskattur tekjulægri hækkar meira en þeirra tekjuhærri.
- IMF leiðin.
 - Útgreiðanlegur persónuafsláttur.
 - Vaxtabætur og barnabætur afnumdar.

5. Stytting vinnutíma

- Mikil streita og álag.
- Langur vinnutími en lág framleiðni.
- Hægt að semja um aukinn sveigjanleika launafólks til að ákvarða vinnustundir sínar.

Verksvið

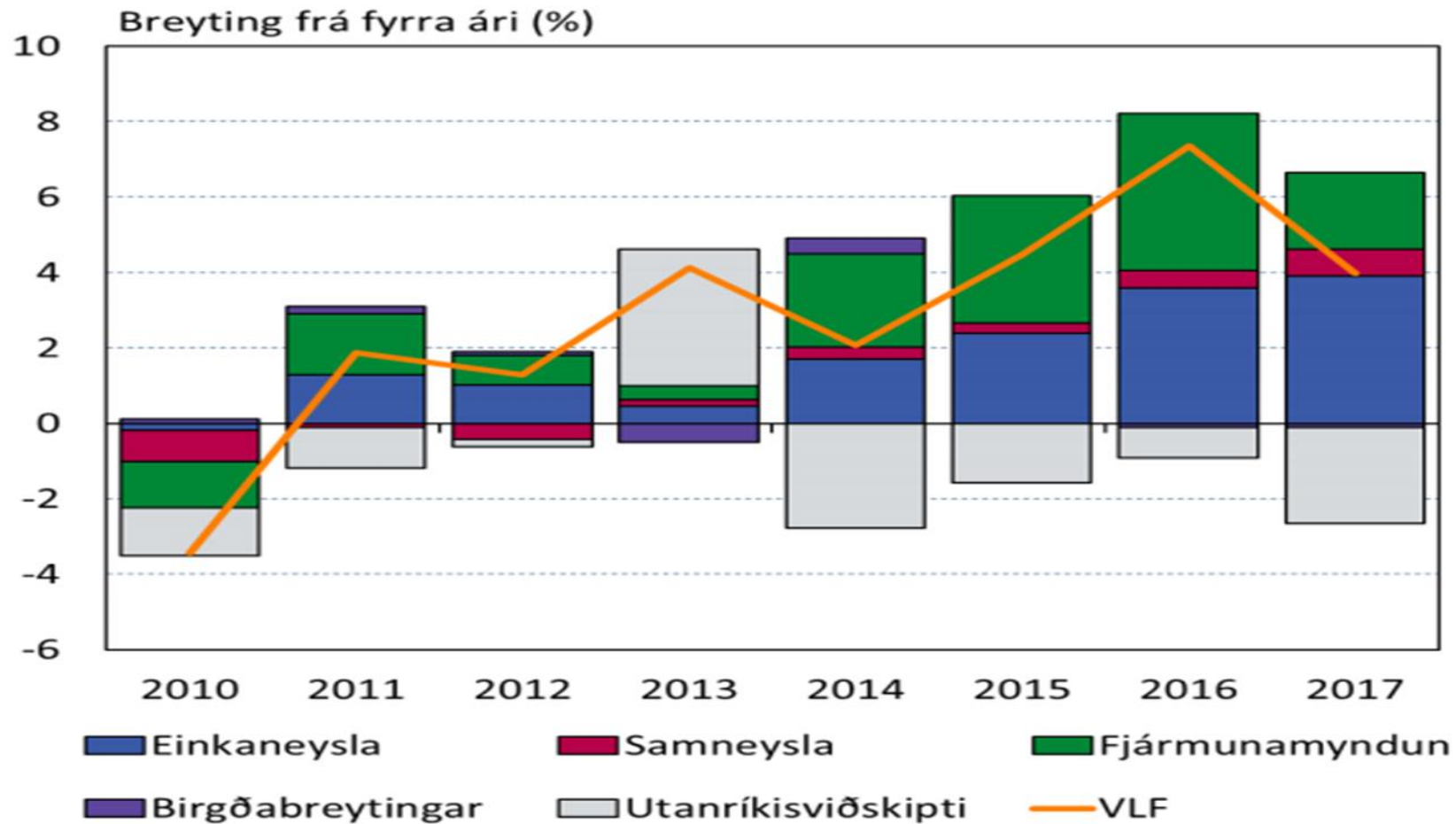
- Aðgerðir sem ríkið getur haft áhrif á:
 - 1. Lækkun kostnaðar í bankakerfinu.
 - 2. Útreikningur húsnæðisliðar í vísitölu neysluverðs.
 - 3. Aukning á ódýru húsnæði.
 - 4. Skattkerfið.
- Samngingsatriði:
 - 5. Stytting vinnutíma.

Staðan í hagkerfinu

Vöxtur landsframleiðslu hefur náð toppi – enn mikill

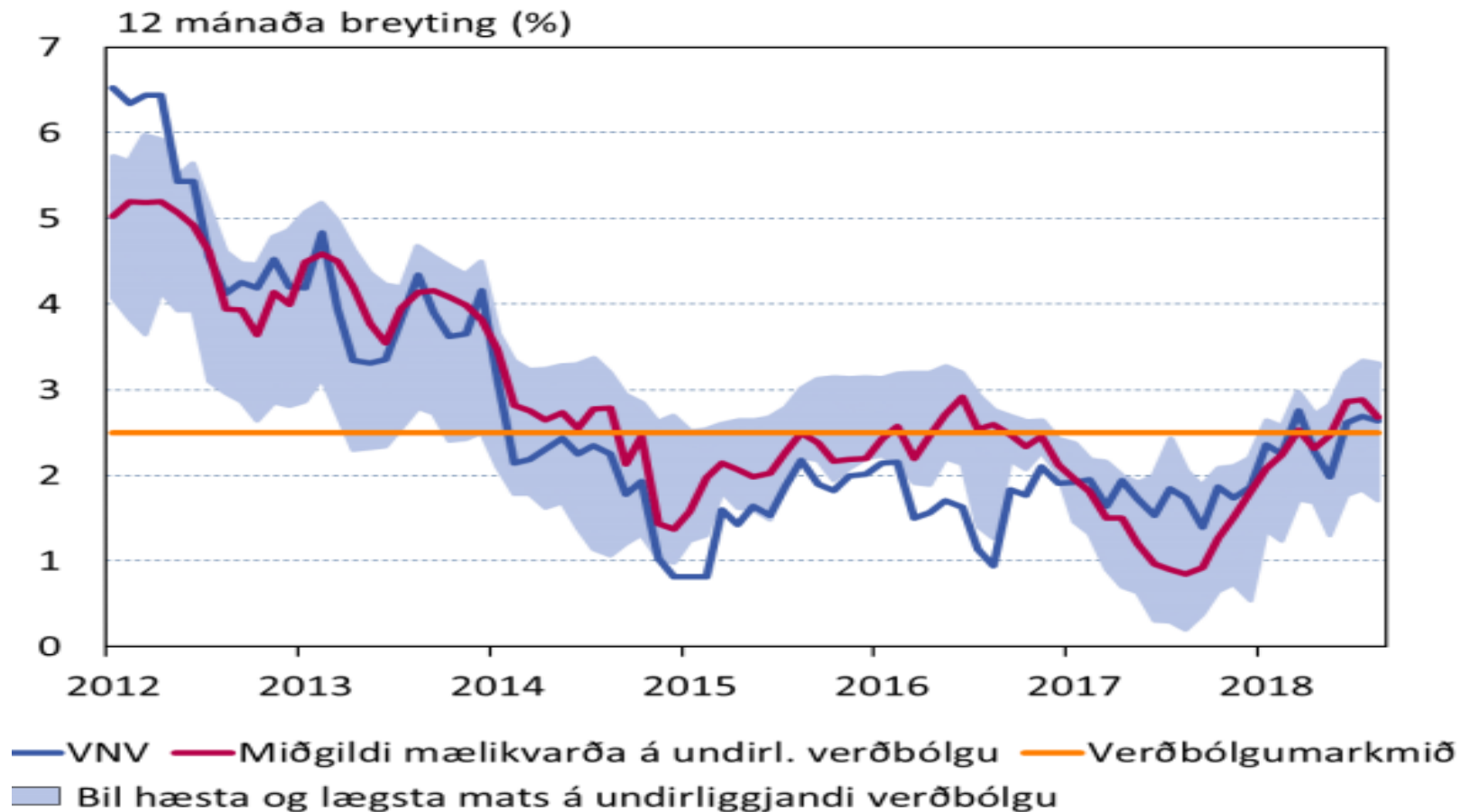
Heimild: Seðlabanki

Verðbólga við markmið en á uppleið

Mæld og undirliggjandi verðbólga¹

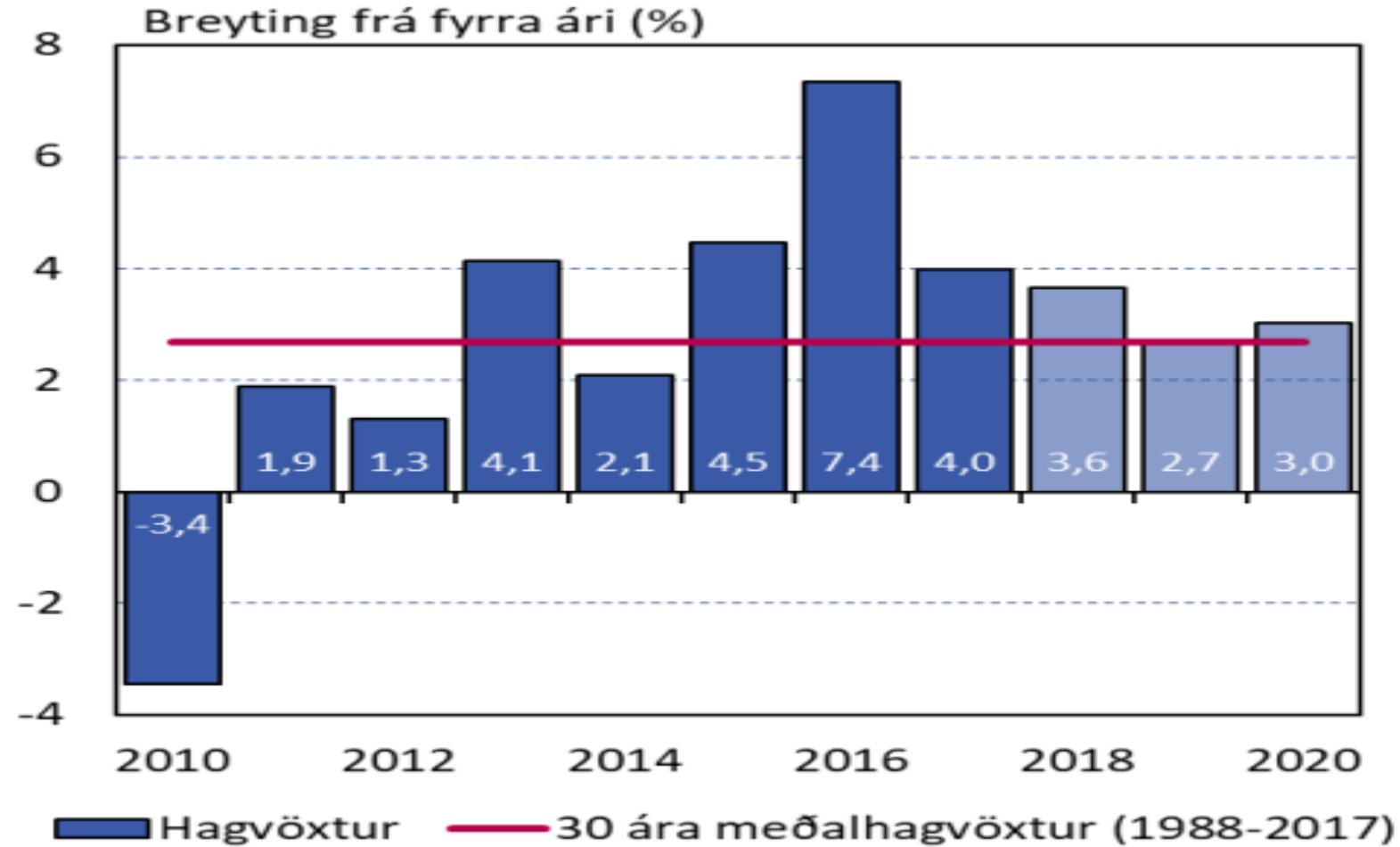
Janúar 2012 - ágúst 2018

■ Heimild Seðlabanki

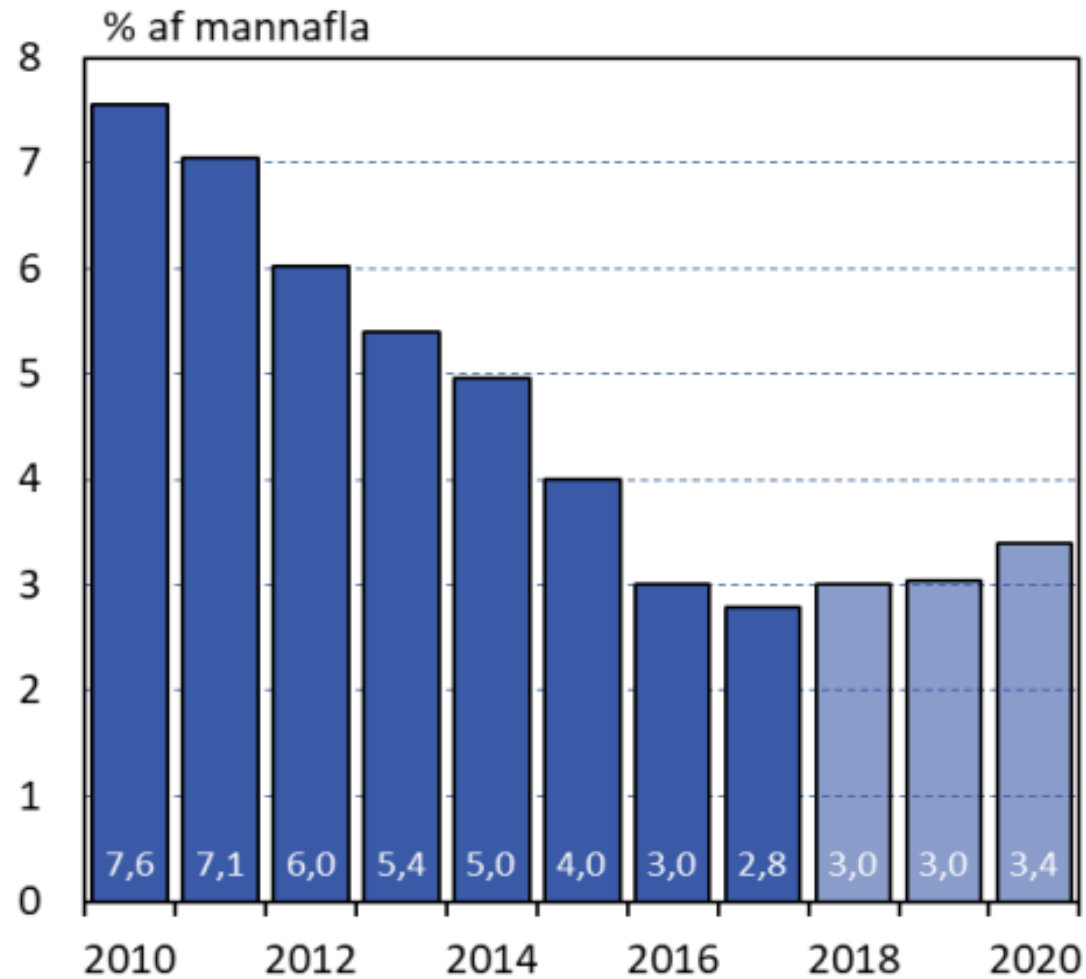
Spá Seðlabankans um hagvöxt

- Heimild Seðlabankinn

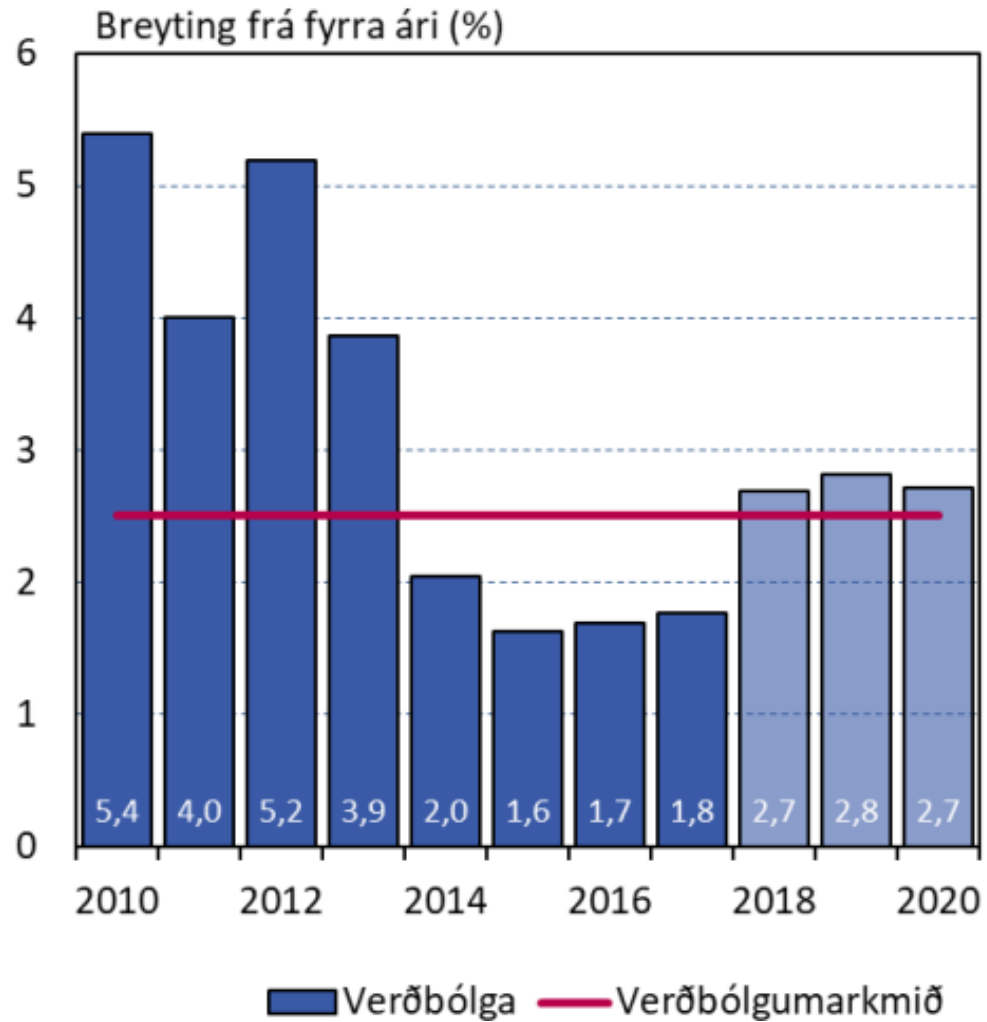
Spá Seðlabanka um atvinnuleysi

- Heimild Seðlabanki

Spá Seðlabanka um verðbólgu

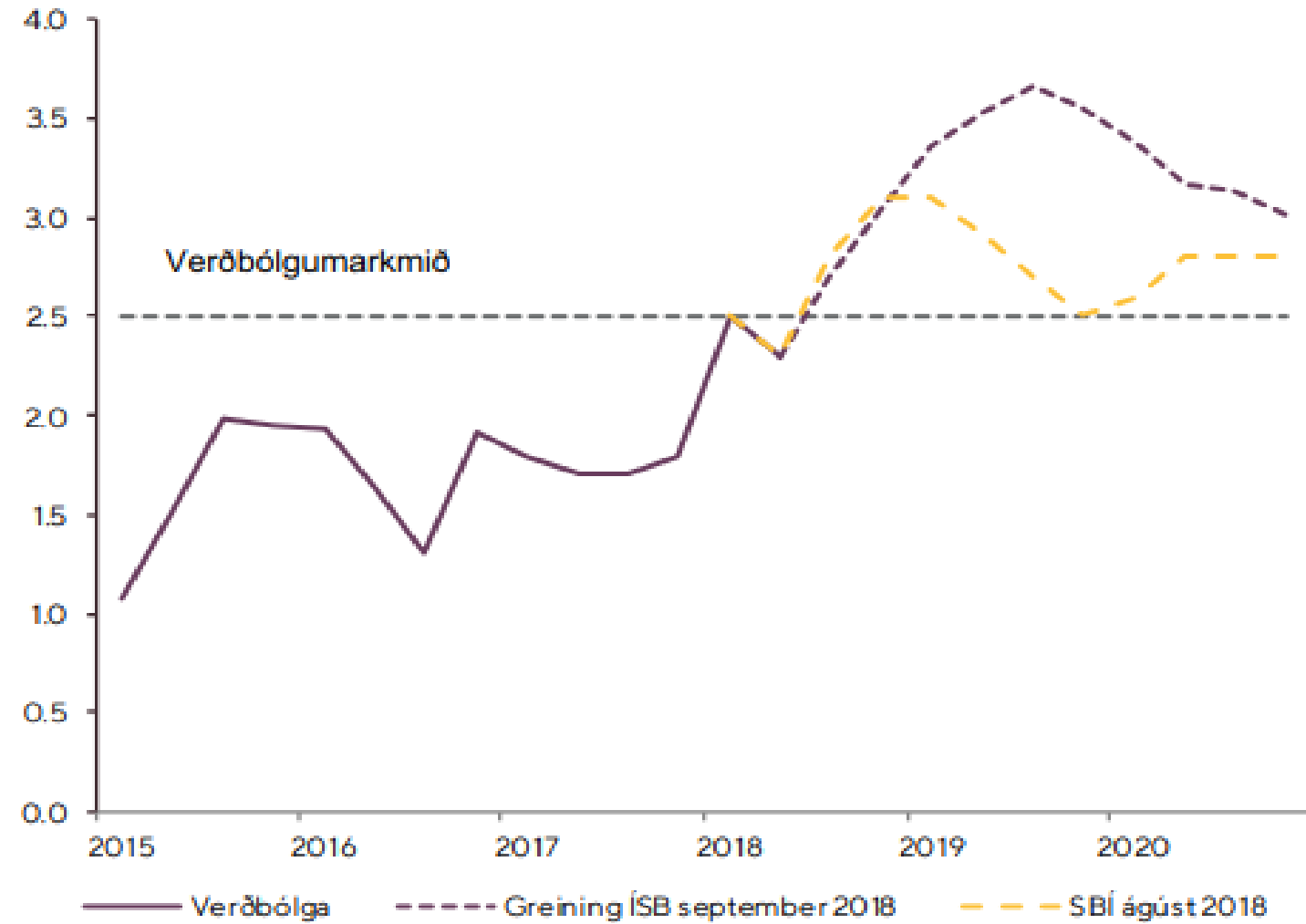

- Heimild Seðlabanki

Verðbólga og verðbólguspár

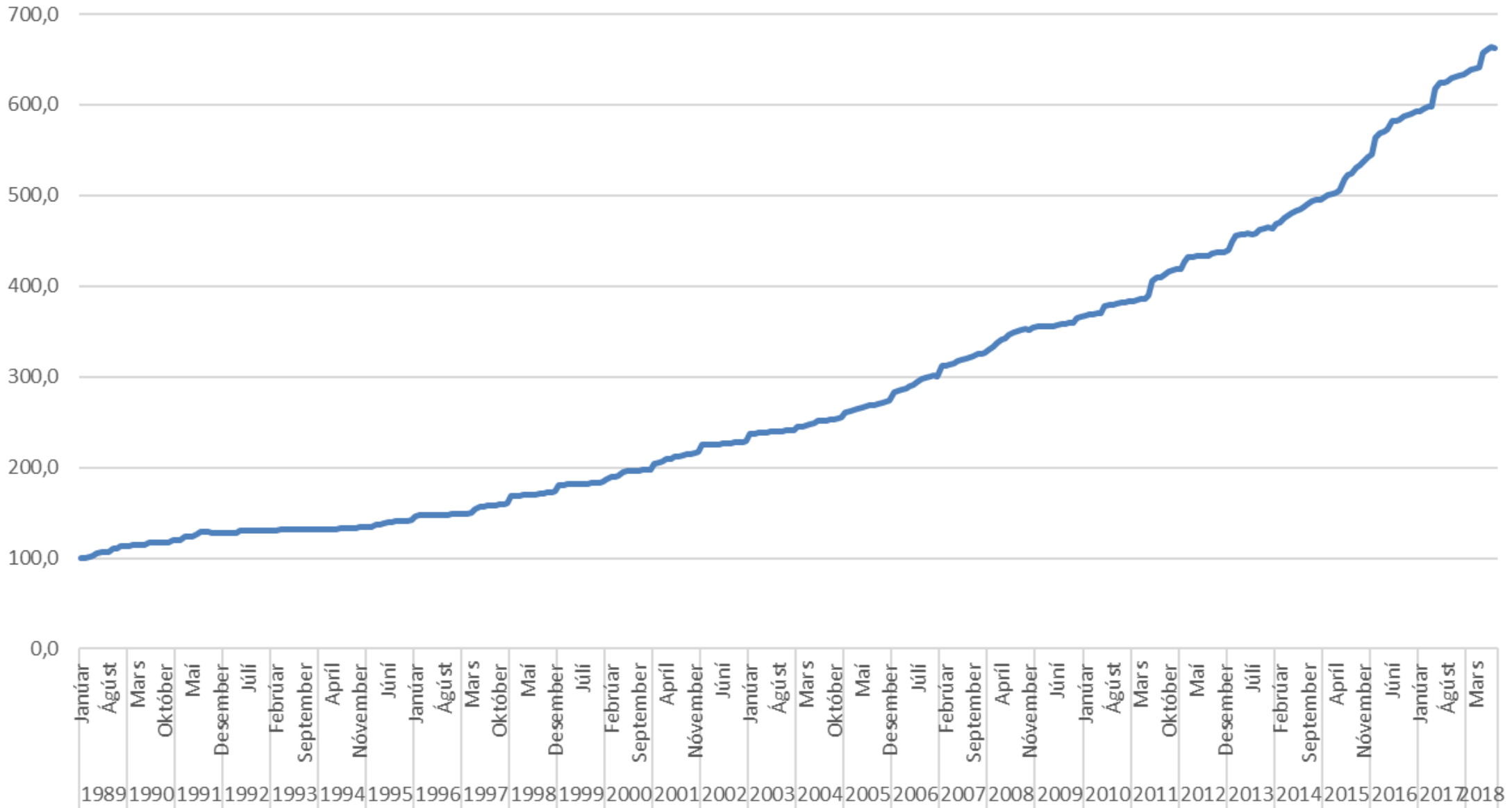
%

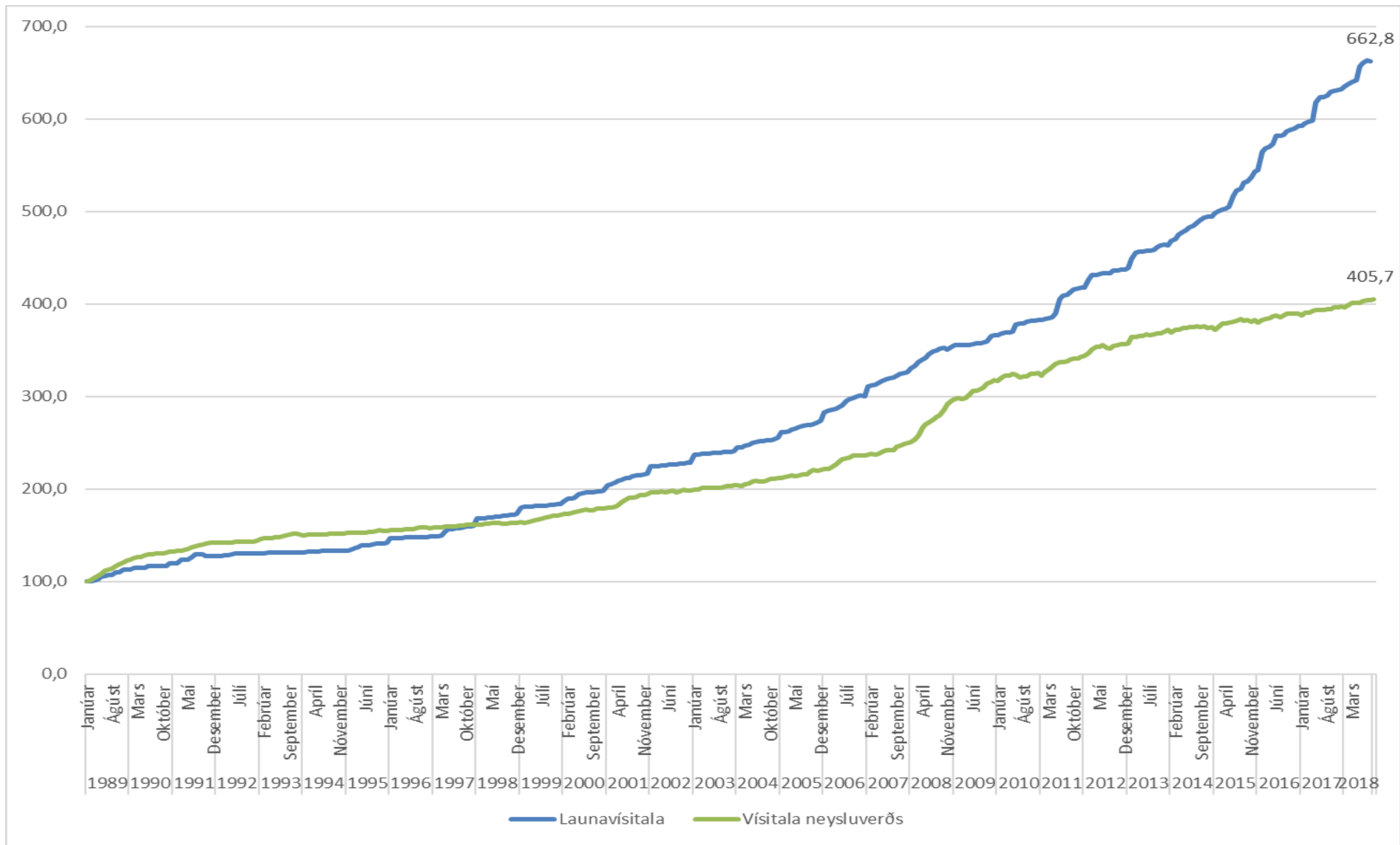

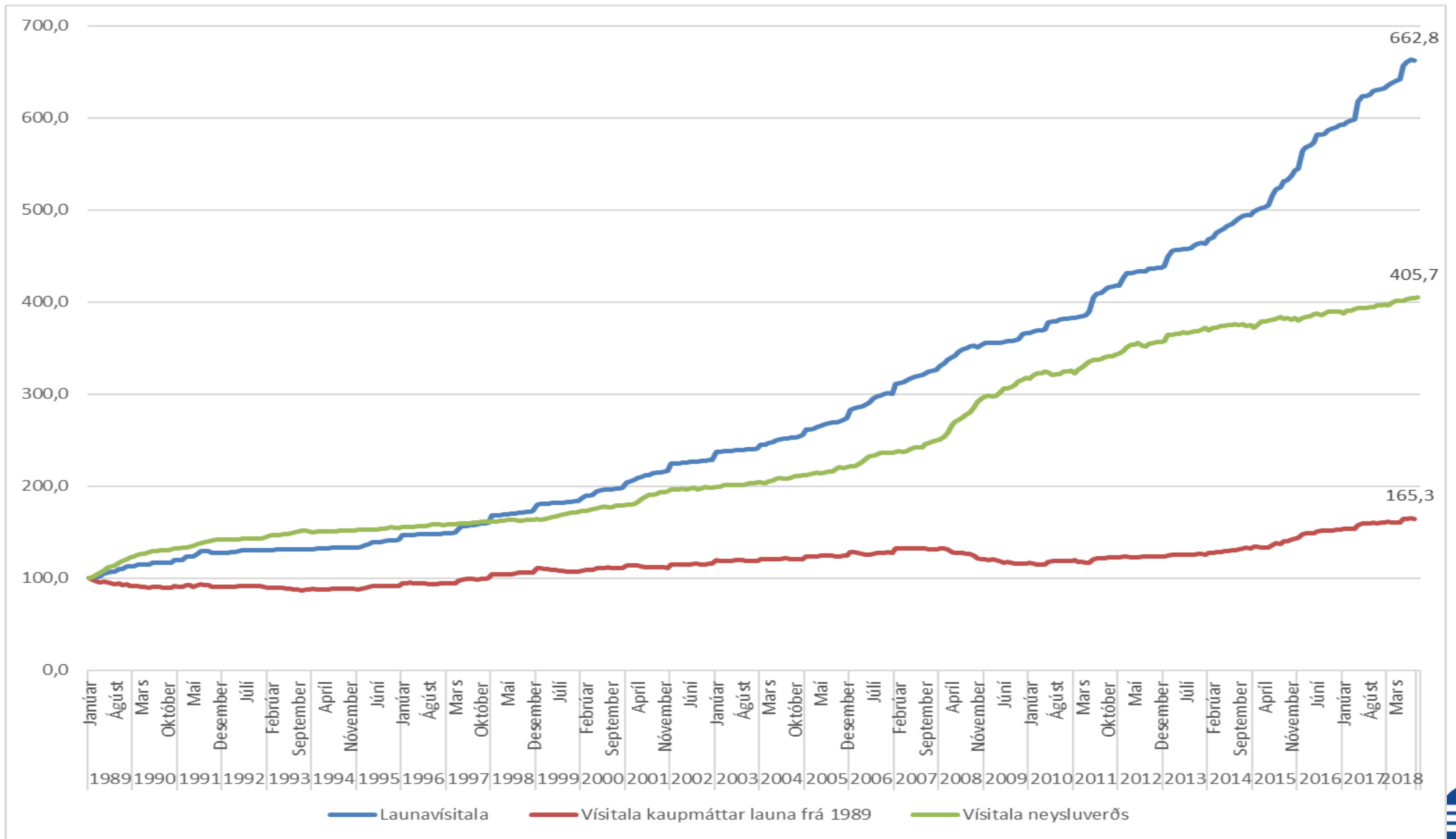
- Heimild Íslandsbanki

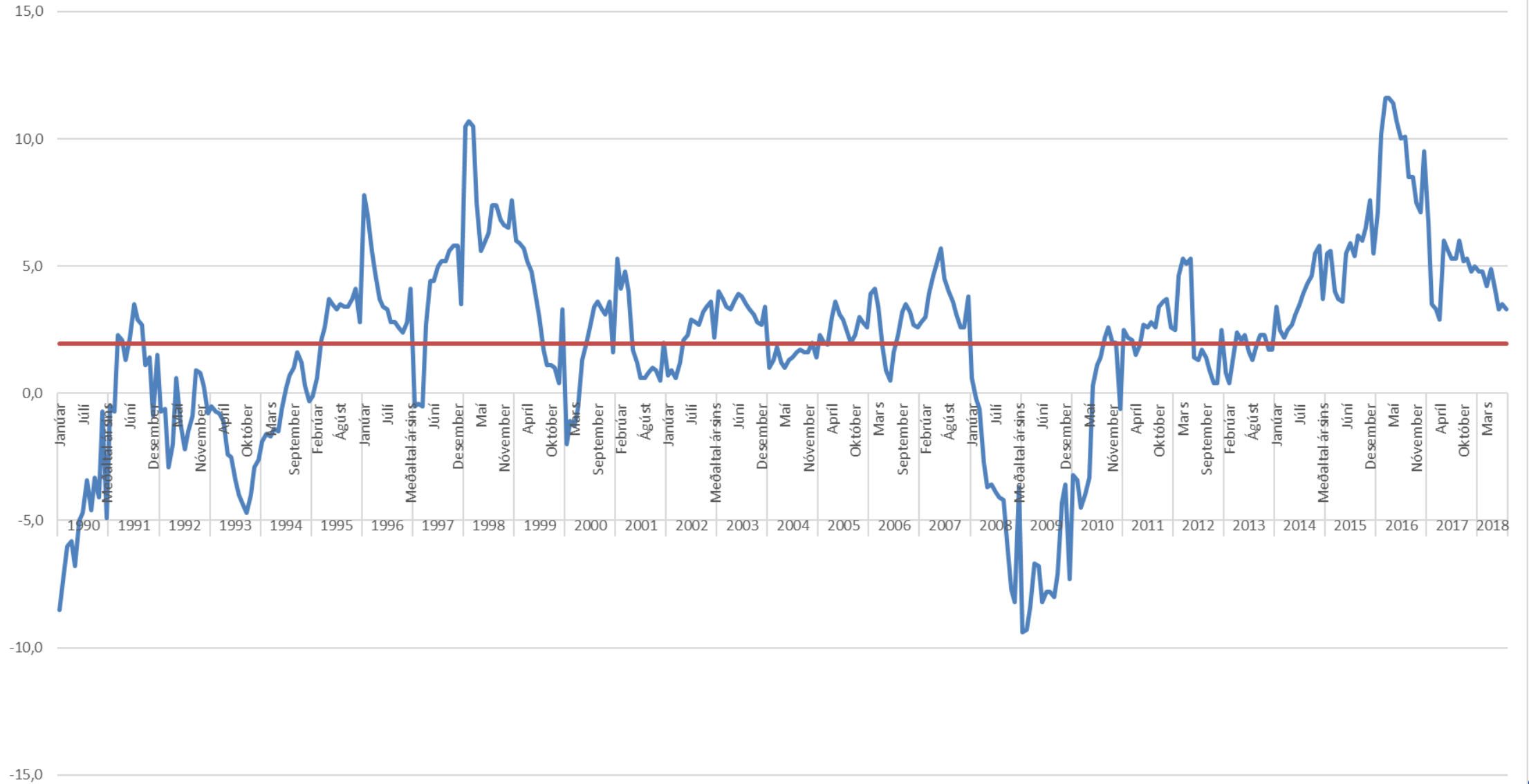
Launavísitala

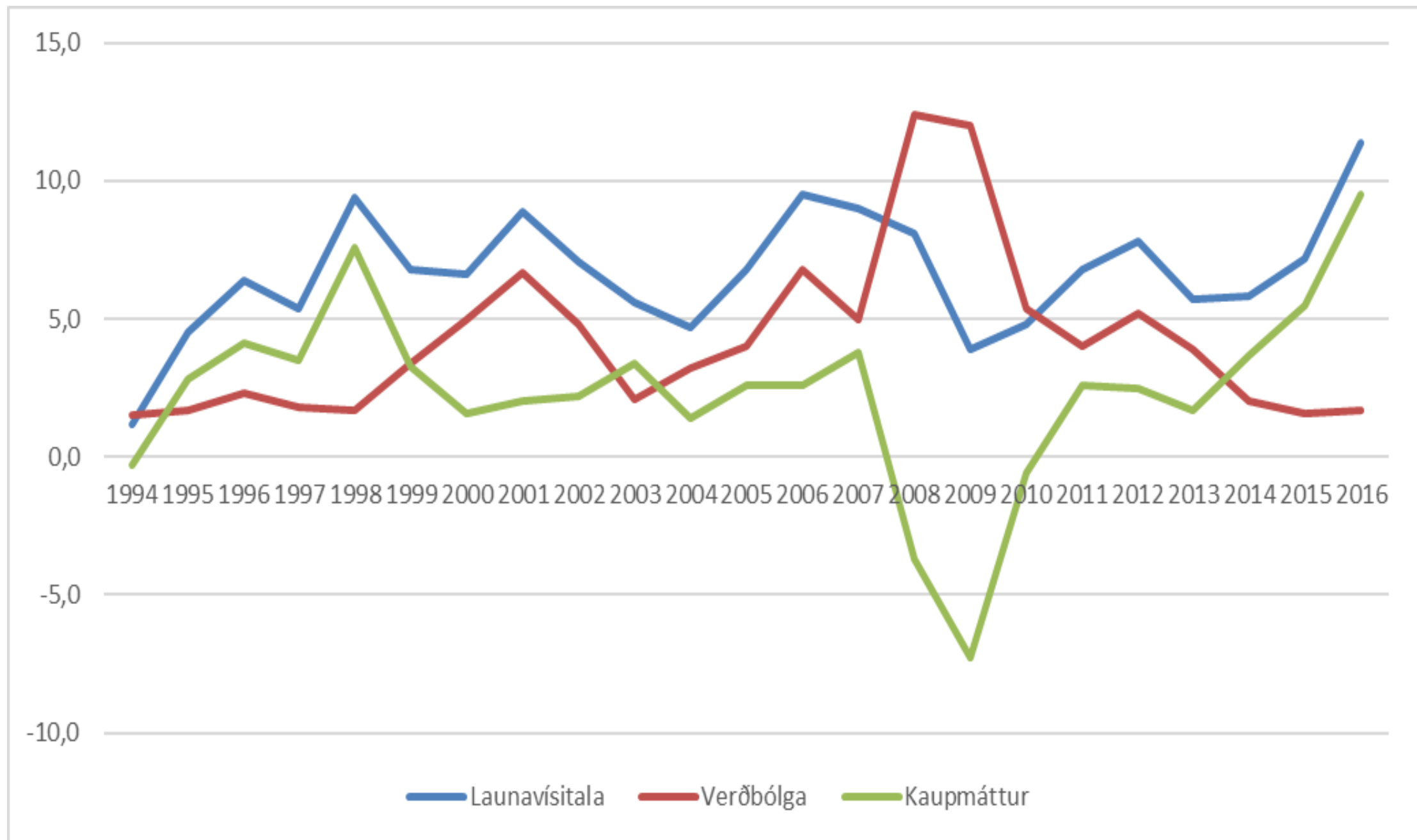

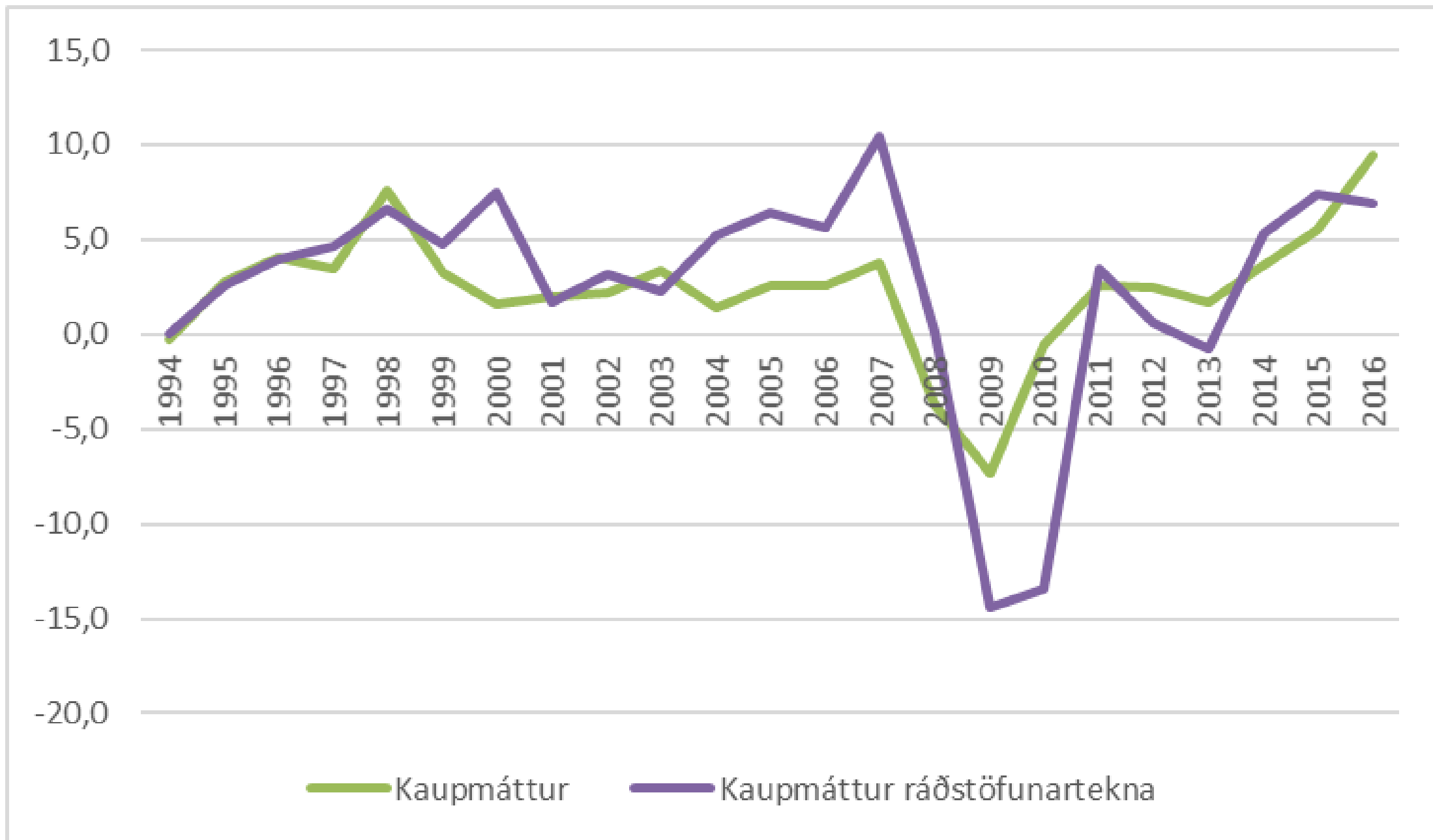

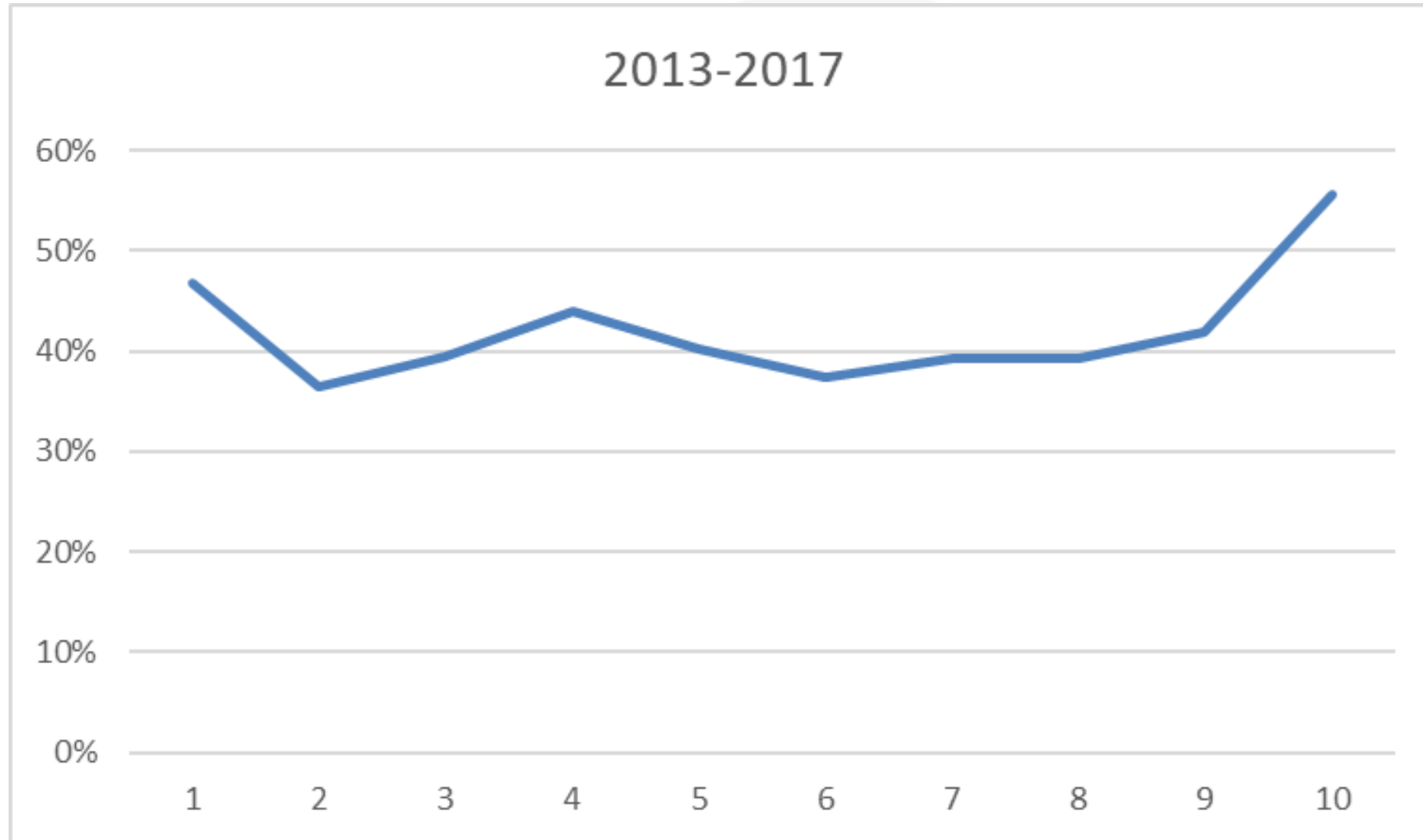
Kaupmáttur

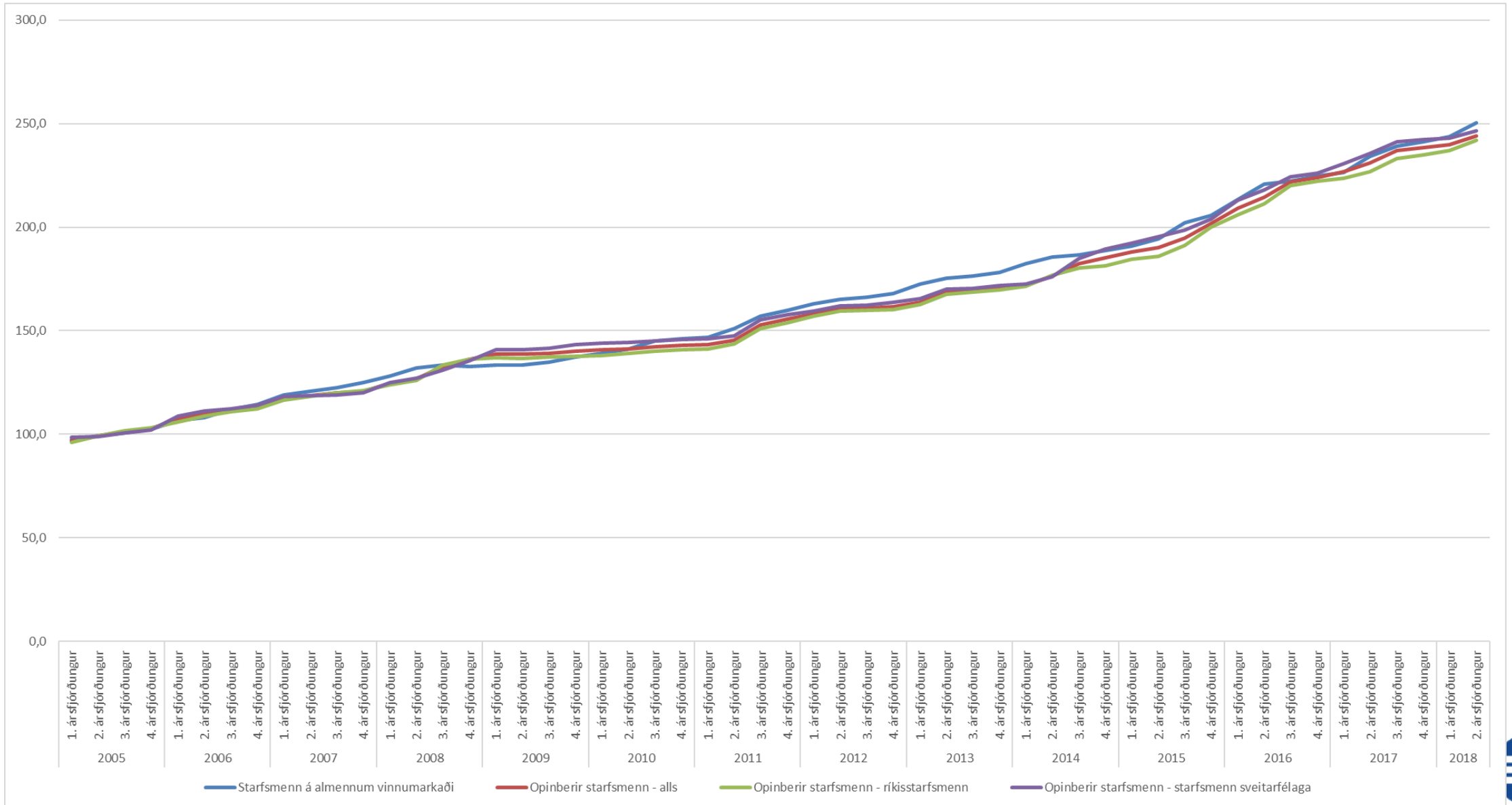

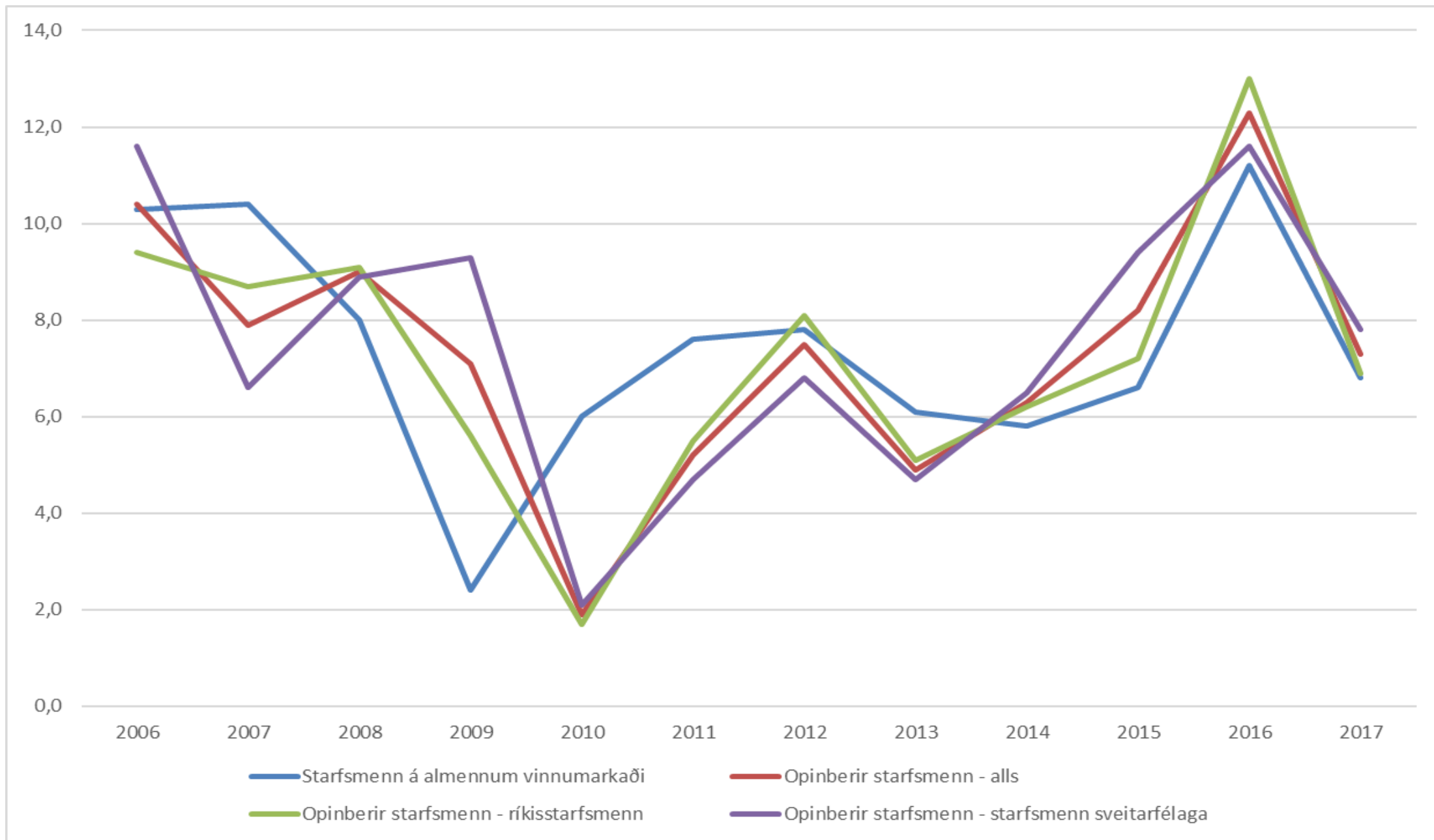

Aukning ráðstöfunartekna per tíund

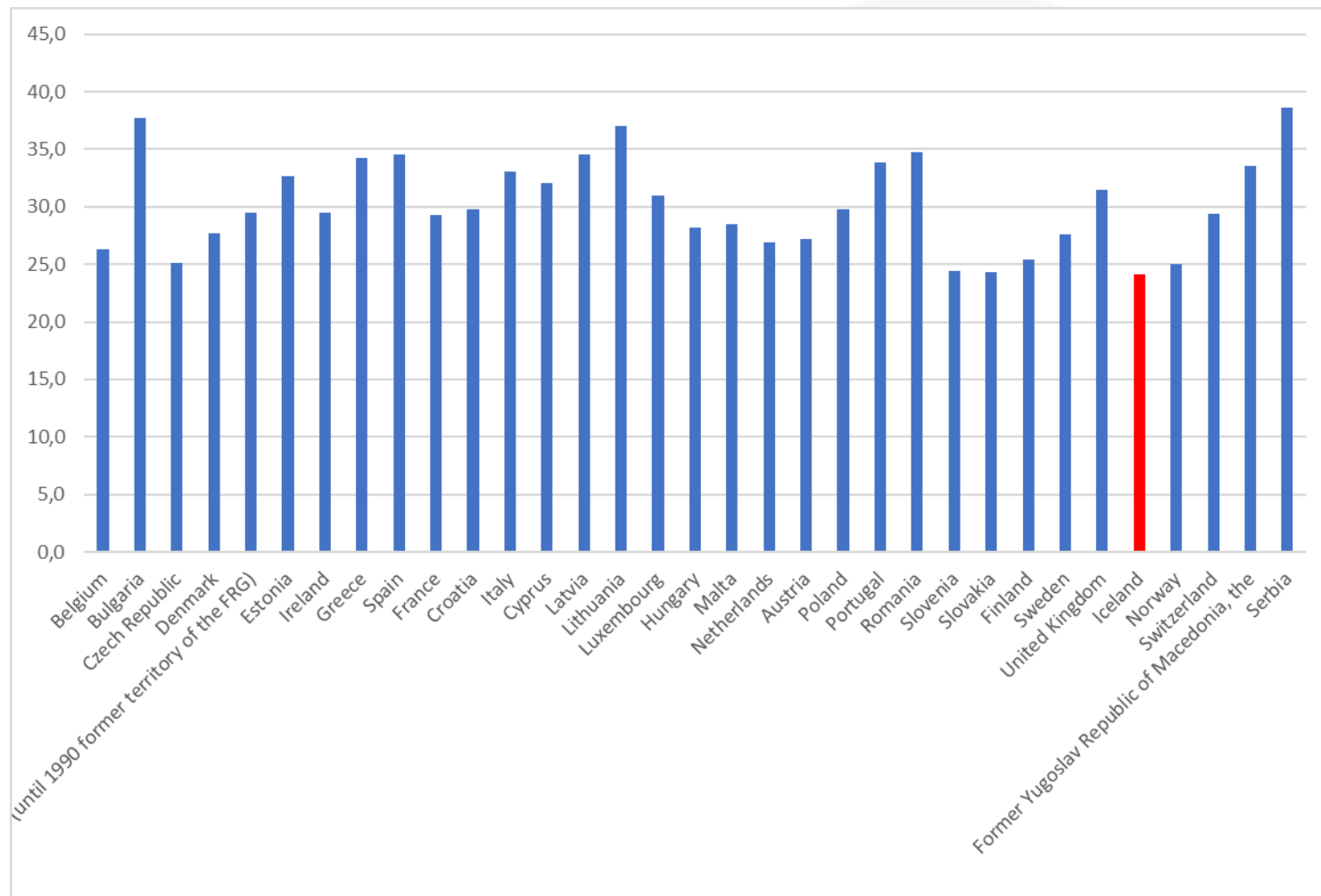

Laun opinberra starfsmanna og á almennum markaði

Gini Stuđull

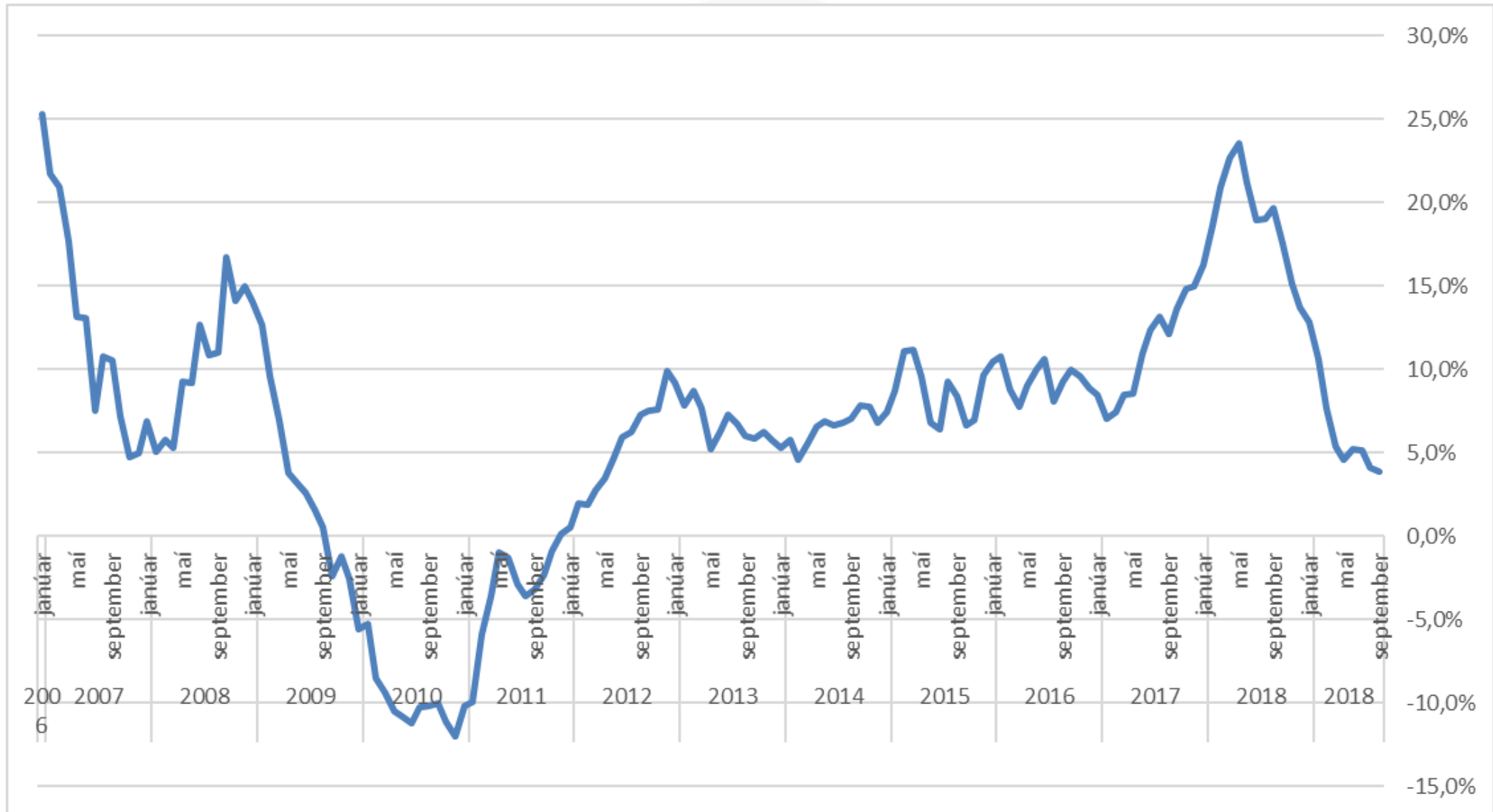

Lágmarkslaun

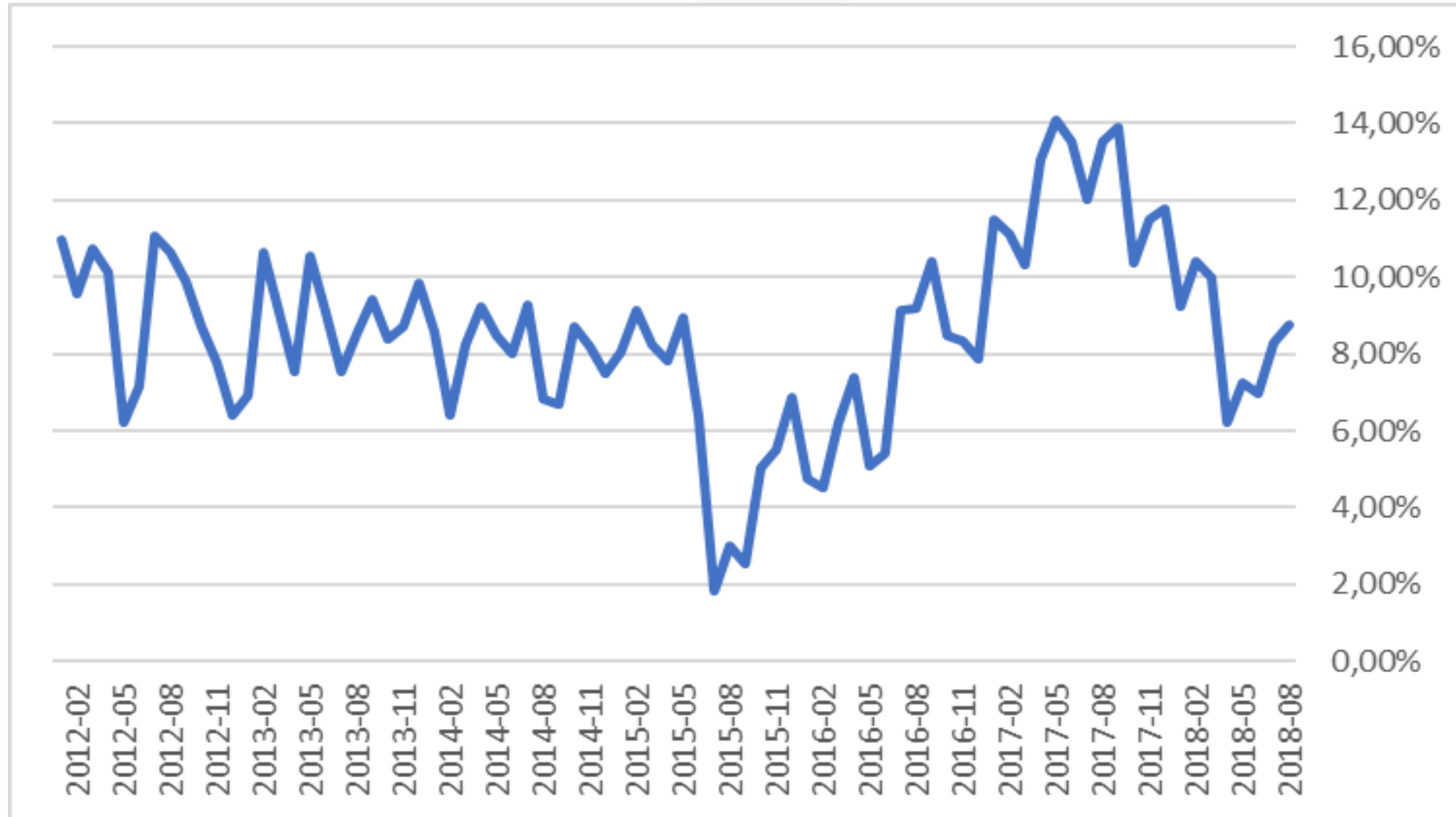
- Lágmarkslaun 300.000 (eftir 6 mánuði hjá sama atvinnurekanda)
 - Útborgað 235.000
- Neysluviðmið Velferðarráðuneytisins (án húsnæðis)
 - Dæmigert viðmið: 223.000
 - Grunnviðmið: 93.000

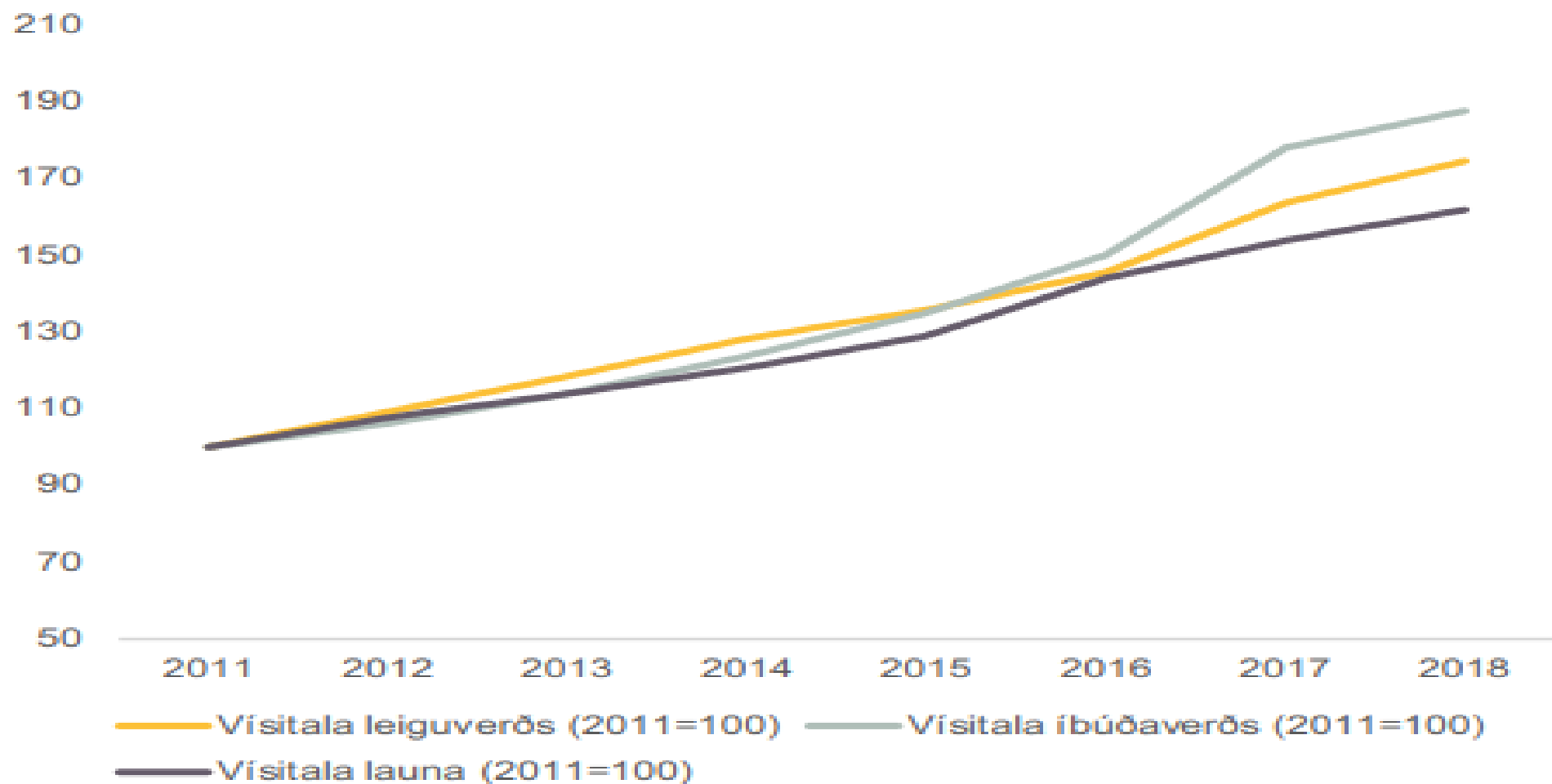
Fasteignaverð

Hækkun húsaleigu

Vísitölur leiguverðs, íbúðaverðs og launa

- Heimild Islandsbanki

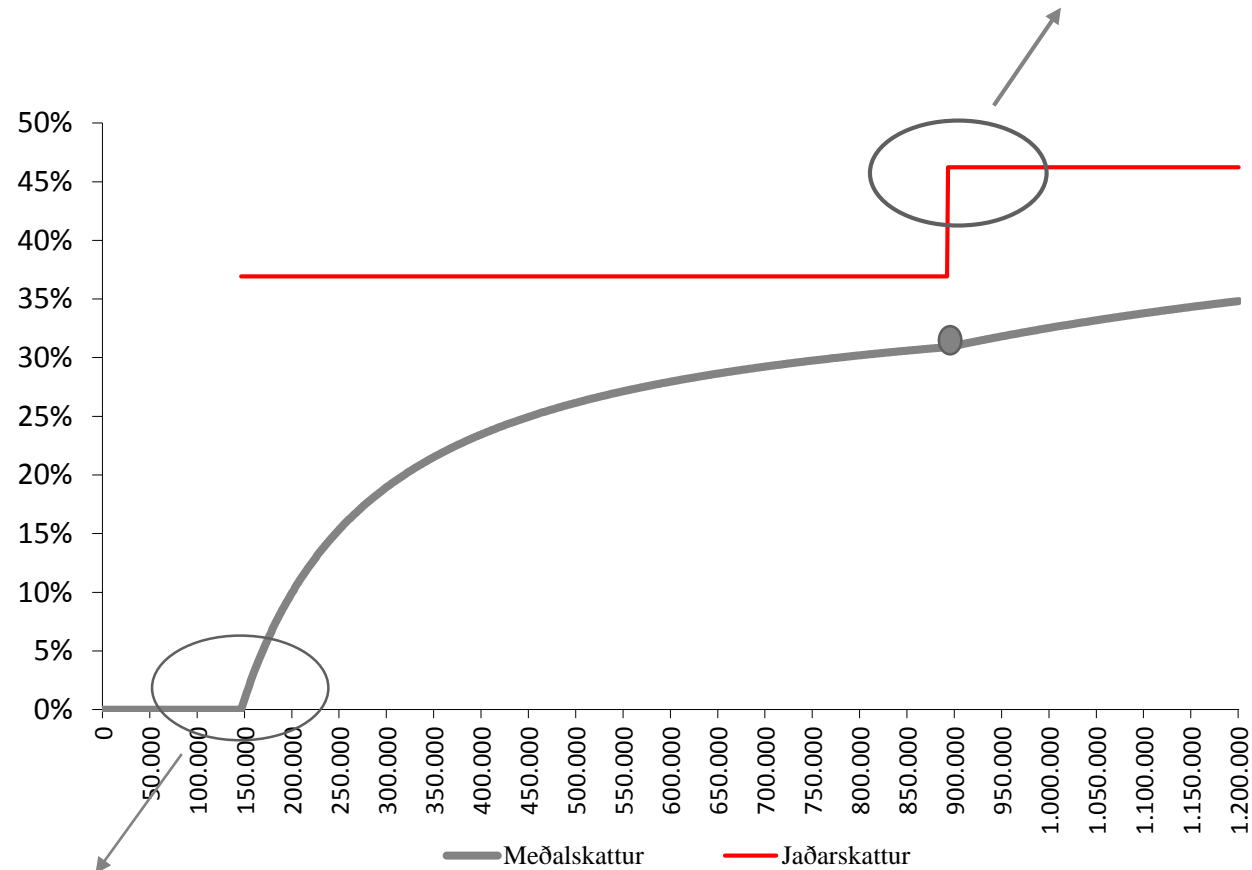
Breytingar á tekjuskatti

	2018	Verður 2019
Persónuafsláttur	53.895	56.067
Skattleysismörk*	151.978	158.103
Prepamörk tekjuskatts	893.713	920.524

* skattleysismörk í staðgreiðslu að teknu tilliti til 4% skylduiðgjalds í lífeyrissjóð

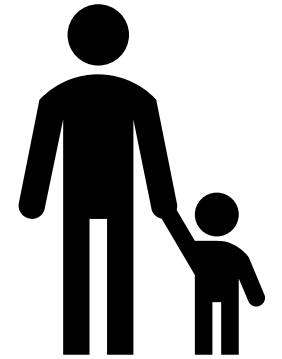
Tekjuskattur

Efra skattþrep tengt vísitölu neysluverðs

Persónuafsláttur **hækkaður** um 4% (Heimild: fjármálaráðuneytið)

Barnabætur (Heimild: fjármálaráðuneytið)

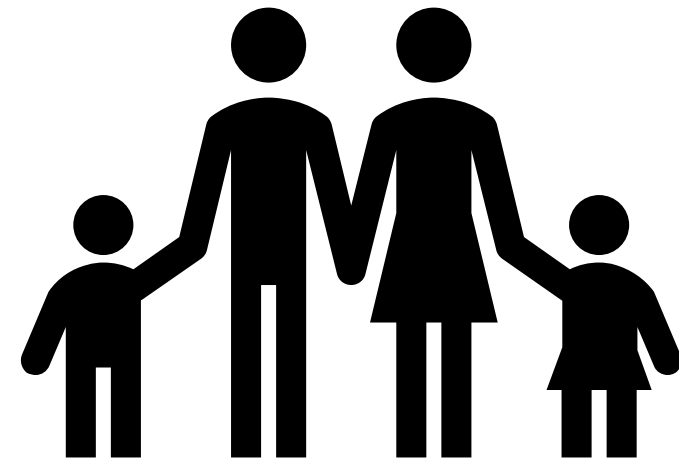

16% hækkun milli ára 2018 og 2019

Framlög til barnabóta hækkuð um **1,6 ma. kr.** frá 2018

Nýtt þrep skerðinga – **áhrif hækkana** skila sér fyrst og fremst til tekjulægri

12,1 ma.kr. (hækkar um 1.570 m.kr.)

Barnabætur

(Heimild: fjármálaráðuneytið)

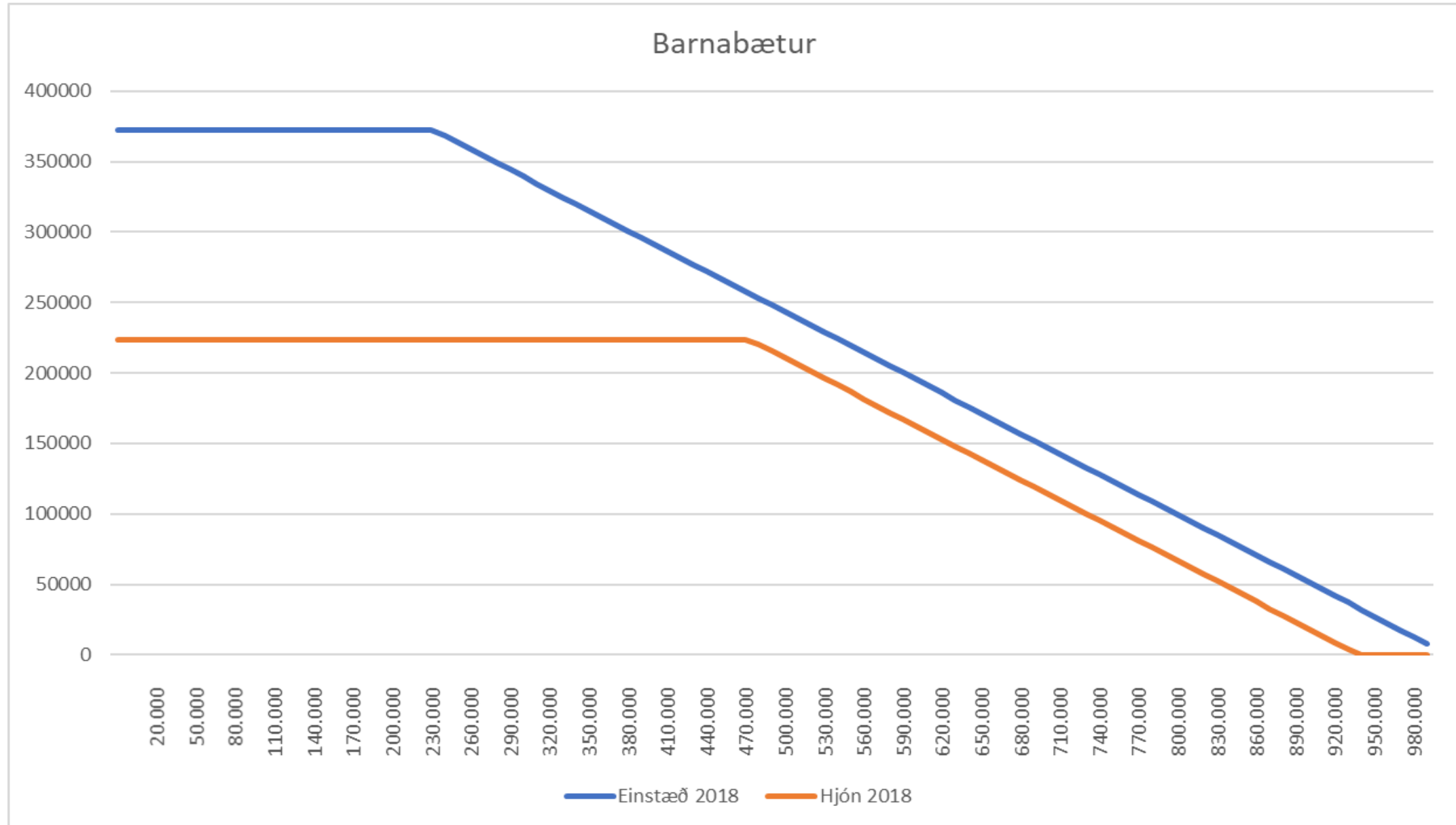
Einstætt foreldri með 2 börn, annað yngra en 7 ára					
Mánaðartekjur	Barnabætur 2018	Barnabætur 2019	Mismunur (kr.)	Mismunur (%)	
300.000	817.100	931.500	114.400	14,0%	
500.000	577.100	684.000	106.900	18,5%	
900.000	279.800	280.000	200	0,1%	

Foreldrar í sambúð með 2 börn, annað yngra en 7 ára					
Mánaðartekjur (samanlagðar)	Barnabætur 2018	Barnabætur 2019	Mismunur (kr.)	Mismunur (%)	
600.000	482.500	653.700	171.200	35,5%	
1.000.000	117.200	210.700	93.500	79,8%	
1.800.000	0	0			

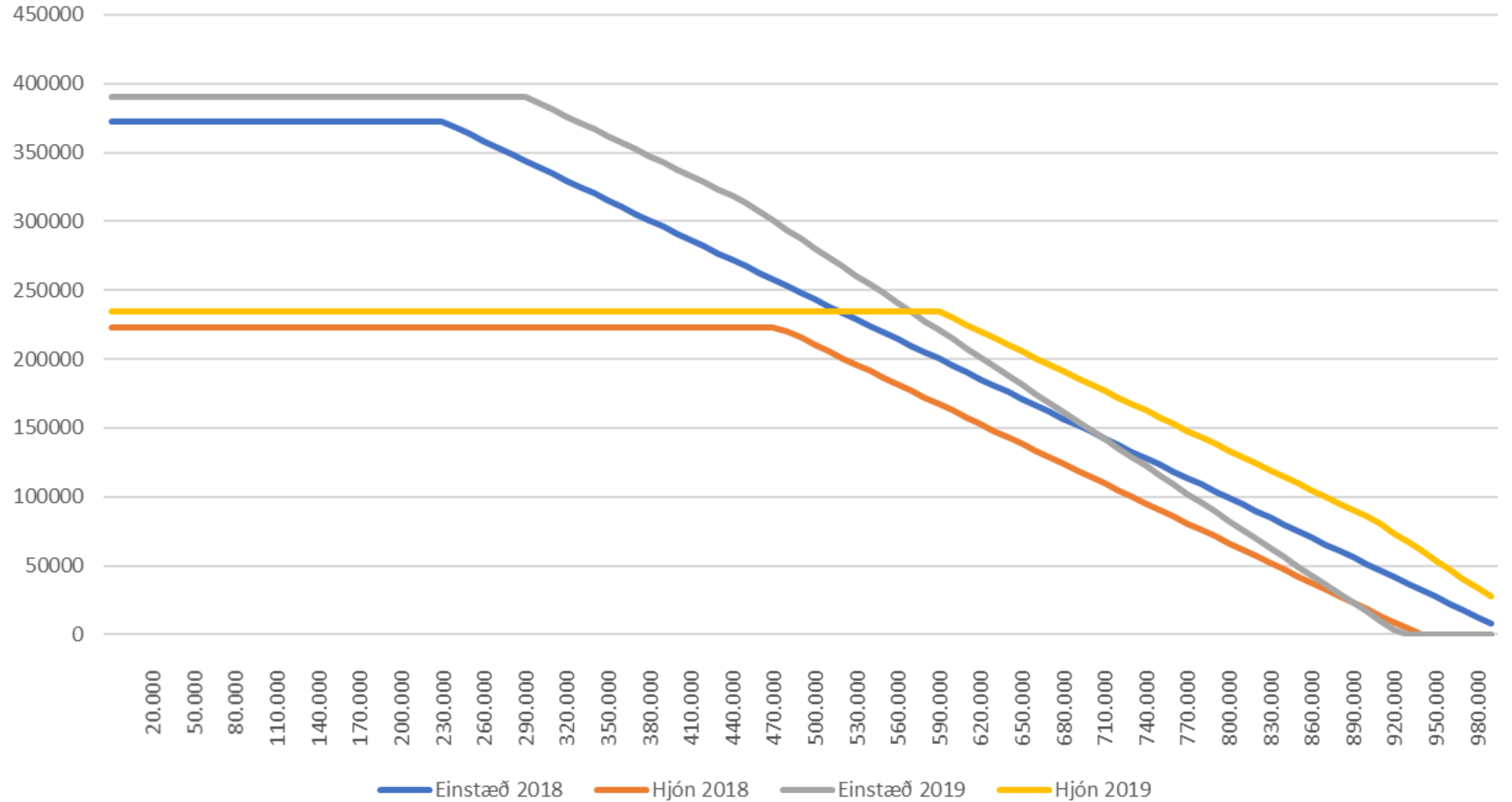
Fjárhæðir		2018	2019	
Hjón og sambúðarfólk				
Með fyrsta barni	kr.	223.300	234.500	
Með hverju barni umfram eitt	kr.	265.900	279.200	
Einstæðir foreldrar				
Með fyrsta barni	kr.	372.100	390.700	
Með hverju barni umfram eitt	kr.	381.700	400.800	
Viðbót *				
Með hverju barni yngra en 7 ára	kr.	133.300	140.000	
Upphaf skerðinga	hjón	5.800.000	7.200.000	11.000.000
	einstæð	2.900.000	3.600.000	5.500.000
skerðingar	1. barn	4%	4%	5,50%
	2. barn	6%	6%	7,50%
	3. barn	8%	8%	9,50%

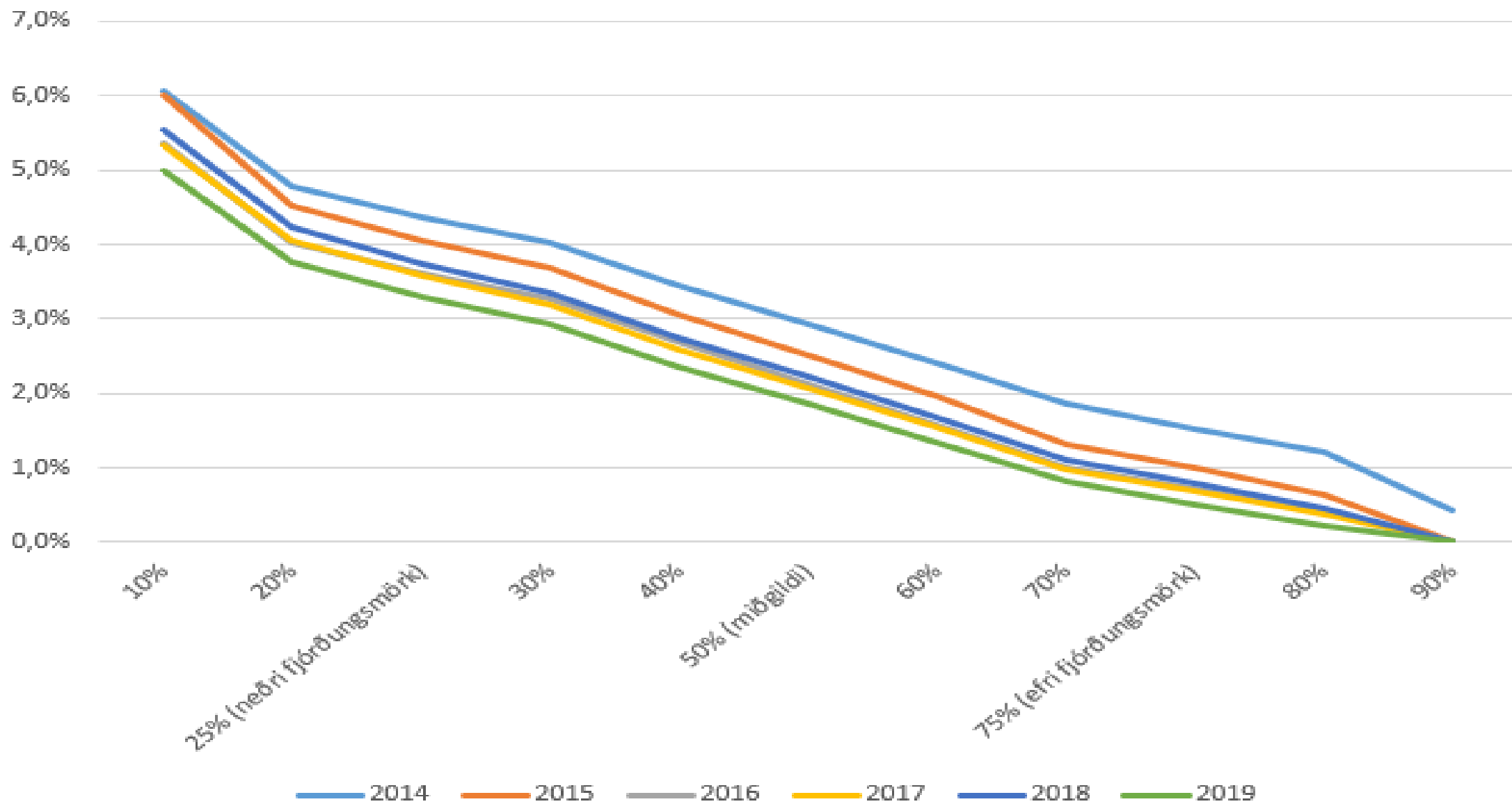
Barnabætur

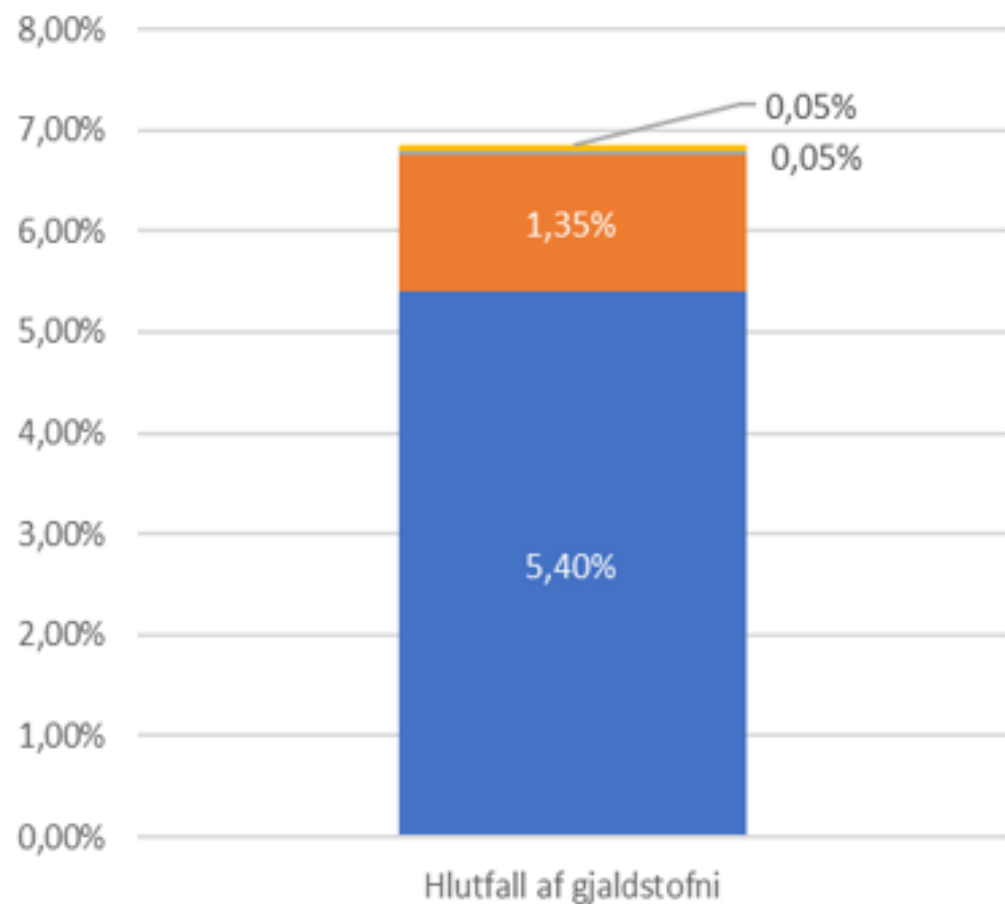
Barnabætur

Barnabætur sem hlutfall af launum miðað við launadreifingu

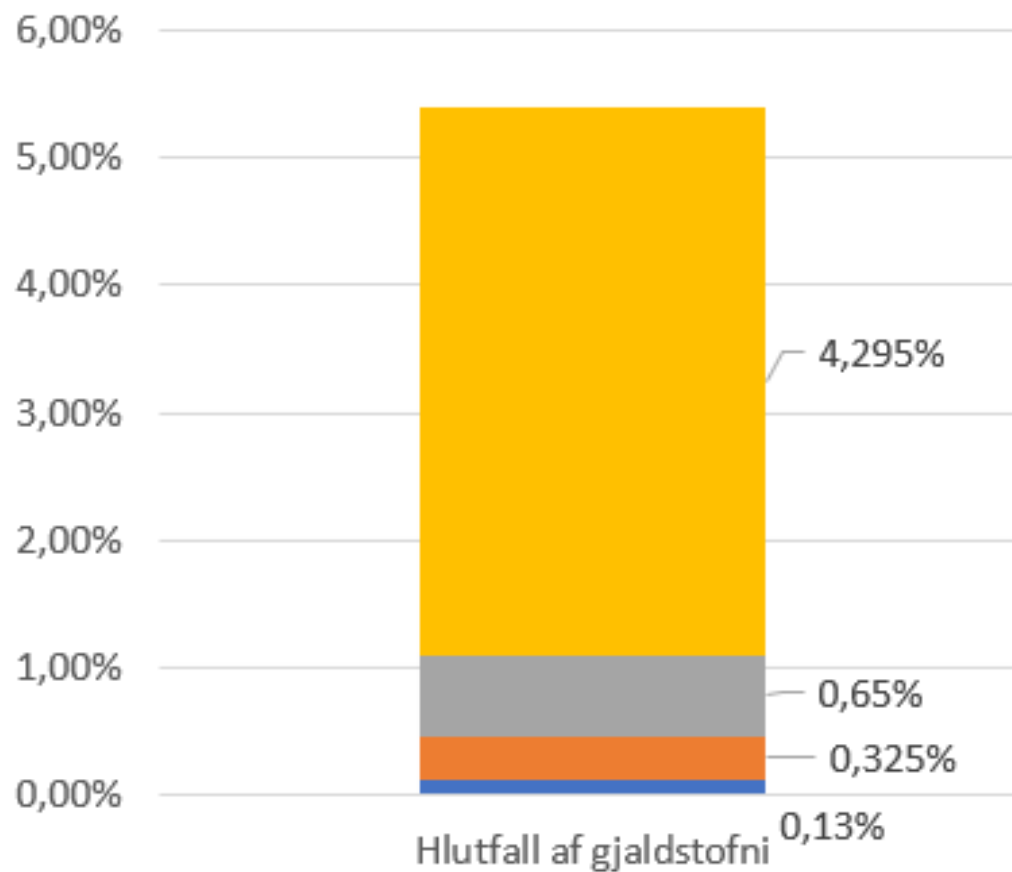

Tryggingagjald, 6,85%

- Almennt tryggingagjald
- Atvinnutryggingagjald
- Ábyrgðarsjóður launa
- Markaðsgjald

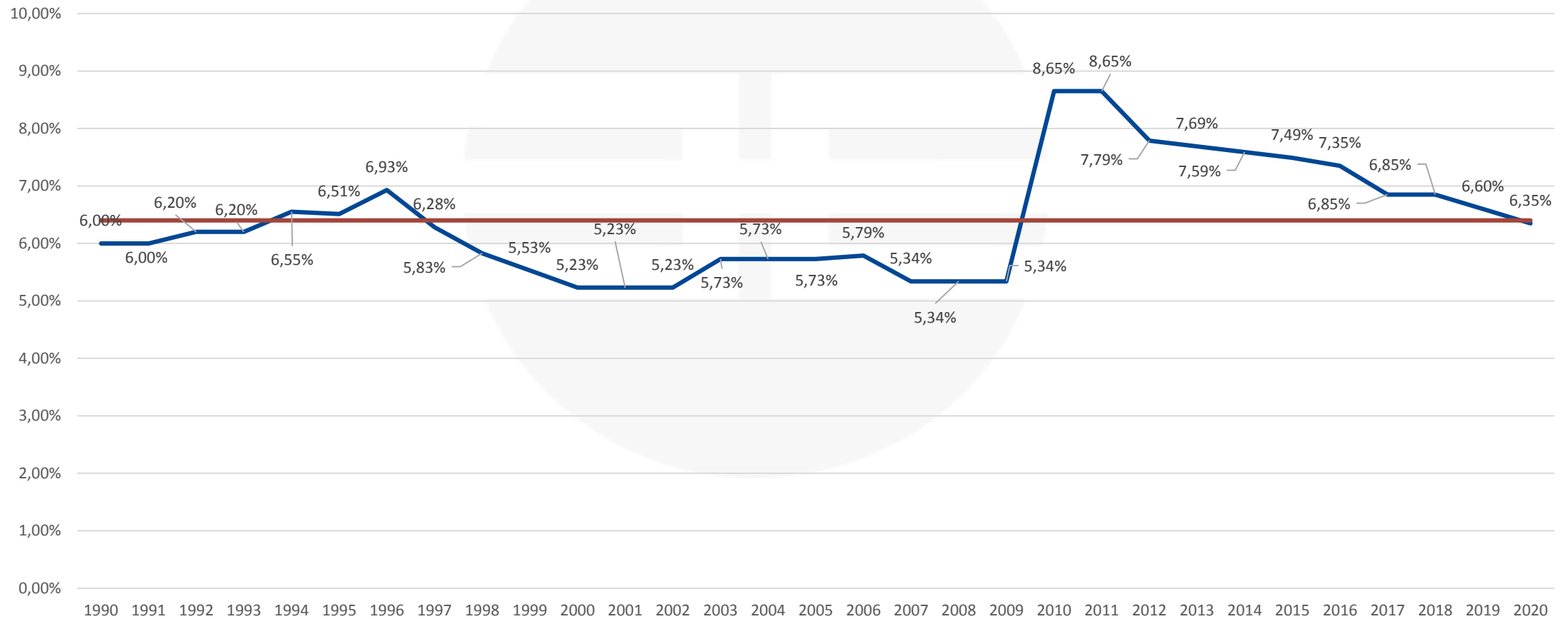
Almennt tryggingagjald

- Starfsendurhæfing
- Jöfnun örorkubyrði
- Fæðingarorlofssjóður
- Tryggingastofnun

Tryggingagjald – Meðaltal 6,4%

Vaxtabætur

- Fjárlög 2018 gerðu ráð fyrir 4,0 ma.
 - Raunútgjöld 2018 stefna í 3,0 ma.
- Fjármálaáætlun var með 4,0 ma. fyrir árin 2019-2023
- Fjárlög 2019 gera ráð fyrir 3,4 ma.
 - Óbreyttar reiknireglur
 - Viðmiðunarstærðir vaxtagjalda og hámarksbóta hækka um 5%
 - Viðmiðunarstærðir nettóeigna hækka um 10%
- Vaxtabætur eru því ekki í samræmi við fjármálaáætlun.

